

Ocena zasobów pomocy społecznej

Autorzy:

Sebastian Matuszewski

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	5
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	6
3.1	GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR	10
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	12
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	14
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	19
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	19
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	20
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	20
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	22
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	23
10	Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej	24
10.1	KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	24
10.2	KOSZTY	26
10.3	OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA	26
10.4	POWODY PRYZNANIA POMOCY	27
10.5	POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ	28
10.6	POMOC W FORMIE USŁUG	29
10.7	POMOC INSTYTUCJONALNA	30
10.8	ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)	30
10.9	BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ	31
11	Wnioski końcowe	34

1. Wprowadzenie

Ocena zasobów pomocy społecznej sporządzana jest na podstawie art. 16a ustawy o pomocy społecznej. Ocena przygotowana jest w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz rozkład ilościowy. Niniejsza ocena jest materiałem poglądowym.

ZASADY DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ:

1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

2. Usamodzielnianie rodziny

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

3. Zasada pomocniczości

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych. Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem. Osoby i rodziny korzystające z pomocy winne są współpracować z pracownikami socjalnymi w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MOPS I KADRA

W skład struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzegu wchodzi:

Dział Pomocy Środowiskowej – tzw. "dział pracowników socjalnych" do zadań którego w szczególności należy przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, praca socjalna oraz dokonywanie analiz i ocen zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń. Ponadto pracownicy socjalni, wykorzystując potencjał i zasoby lokalnych środowisk oraz organizacji i stowarzyszeń inicjują nowe formy pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację i borykającym się z różnego rodzaju problemami i patologiami społecznymi.

Oprócz zadań wynikających wprost z ustawy o pomocy społecznej pracownicy socjalni realizują m in. zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ustanowioną

przede wszystkim w celu udzielania skuteczniejszej pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej inicjują posiedzenia grup roboczej w konkretnej sprawie osoby doświadczającej przemocy poprzez określenie składu grupy i nawiązanie kontaktu z przedstawicielami instytucji działających na rzecz konkretnej rodziny. Ilość zatrudnionych pracowników socjalnych reguluje art. 110 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, który mówi, że: „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku 1 pracownik socjalny na 2 000 mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników”.

Dział Świadczeń z Pomocy Społecznej - do zadań którego w szczególności należy przyjmowanie wywiadów środowiskowych od pracowników socjalnych i realizacja zaplanowanych świadczeń, sporządzanie list wypłat zasiłków, sporządzanie przelewów do zakładów, instytucji w celu realizacji pomocy w naturze, przygotowywanie i sporządzanie decyzji administracyjnych w sprawie przyznania lub odmowy przyznania pomocy, sporządzanie rozliczeń z przyznawanych świadczeń w formie niepieniężnej np.: posiłki w przedszkolach, szkołach, posiłki w Dziennym Domu Pomocy. Pracownicy Działu prowadzą ponadto miesięczne rozliczenia wynikające z programu komputerowego „POMOST”, przygotowują rozliczenia finansowe dla Działu Finansowo – Księgowego, prowadzą sprawozdawczość.

Dział Finansowo-Budżetowy - do zadań którego w szczególności należy opracowanie projektu budżetu Ośrodka oraz koordynacja czynności z tym związanych, obsługa księgowa i finansowa MOPS.

Dział Administracyjno-Organizacyjny - do zadań którego w szczególności należy prowadzenie spraw z zakresu płac, spraw organizacyjnych i kadrowych, obsługi sekretariatu, spraw administracyjnych, spraw związanych z ochroną danych osobowych.

Dzienny Dom Pomocy- Działalność Dziennego Domu Pomocy skupia się na umożliwieniu kontaktów towarzyskich ludziom starszym i osobom niepełnosprawnym, umożliwieniu ich rozwoju kulturalnego i osobowościowego oraz organizowanie czasu pobytu z uwzględnieniem zainteresowań indywidualnych poprzez prowadzenie różnorodnych zajęć terapeutycznych, rekreacyjnych, edukacyjnych i kulturalno -oświatowych. Placówka realizujące zadanie polegające na wydawaniu gorącego posiłku.

Punkt Pomocy Kryzysowej - Punkt Pomocy Kryzysowej będący w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej to miejsce w którym mieszkańcy miasta Brzeg oraz Gminy Olszanka mogą skorzystać z różnych form wsparcia kryzysowego. Spotkania ze wszystkimi specjalistami odbywają się w ustalonych grafikiem terminach, w pomieszczeniach Punktu Pomocy Kryzysowej, który mieści się przy ul. Piastowskiej 29a (w podwórku Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Brzegu). W ramach działalności PPK przeprowadzane są bezpłatnie testy na obecność alkoholu, marihuany i amfetaminy. Wykonanie testu wymaga wcześniejszego wyrażenia zgody osoby badanej na jego przeprowadzenie a w przypadku osoby niepełnoletniej zgody rodzica lub opiekuna prawnego. Kadre specjalistów obecnie tworzy 13 osób, pracujących w różnych dziedzinach kanonu pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej, socjalno-prawnej i uzależnień.

POMOC ŚRODOWISKOWA

Podstawowym celem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzegu zgodnie z obowiązującym statutem, jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstania. Osoba, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, innej niż w ustawie, ma prawo zwrócenia się do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie pomocy. Zawarty w ustawie katalog osób uprawnionych do uzyskania pomocy oraz sytuacji, w jakich pomoc może być udzielona, nie jest katalogiem zamkniętym.

Obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest jego współdziałanie w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy, na ogół biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów.

Formy pomocy społecznej

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu przynajmniej jednej z w/w okoliczności.

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Kryterium dochodowym dla osoby samotnie gospodarującej jest dochód netto nie przekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie - kwota 514 zł.

Rodzaj, forma i rozmiar przyznanego świadczenie powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie świadczenie. Osoby (rodziny), których dochód przekracza powyższe kryterium dochodowe, a znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, mogą wówczas ubiegać się o pomoc finansową z pomocy społecznej. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Świadczenia materialne stanowią uzupełnienie tych działań.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
MIESZKAŃCY (w osobach)						
Ogółem	1	36 469	36 292	36 208	35 170	35 170
KOBIETY						
Ogółem	2	19 154	19 051	18 991	18 652	18 652
Wiek 0-17	3	2 842	2 843	2 832	2 851	2 851
Wiek 18-59	4	10 615	10 401	10 314	9 936	9 936
Wiek 60 lat i więcej	5	5 697	5 807	5 845	5 865	5 865
MĘŻCZYŹNI						
Ogółem	6	17 315	17 241	17 217	16 518	16 518
Wiek 0-17	7	3 122	3 098	3 105	3 108	3 108
Wiek 18-64	8	11 750	11 603	11 524	10 798	10 798
Wiek 65 lat i więcej	9	2 443	2 540	2 588	2 612	2 612
RYNEK PRACY						
Bezrobotni ogółem	10	4 016	3 638	2 909	2 800	2 800
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	2 114	1 953	1 510	1 300	1 300
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	896	536	585	500	500
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	13	1 934	1 867	1 536	1 536	1 536

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	14	397	334	374	374	374
w tym z wiersza 13: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	15	124	128	144	144	144
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	16	88	125	164	164	164
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	17	39	61	84	84	84
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	18	2	2	3	3	3
Liczba opiekunów dziennych do dzieci	19	10	0	3	3	3
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	20	150	150	172	172	172
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	21	34	47	85	85	85
Powody nie przyznania miejsca w żłobku						
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	22	13	12	12	12	12
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	23	1 140	1 236	1 286	1 311	1 311
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg złożonych wniosków	24	0	0	0	0	0
Powody nie przyznania miejsca w przedszkolu						
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży - ogółem	25	5	5	7	7	7
Z tego: (wiersze "Przyszkolne" i "Pozaszkolne")						
Przyszkolne	26	2	2	2	2	2
Pozaszkolne	27	3	3	5	5	5
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	28	0	0	0	0	0
Liczba hospicjów	29	0	0	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	30	X	X	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny".

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA					
Liczba osób	1	2 157	2 183	2 256	2 256
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE					
Liczba osób	2	1 583	1 614	1 620	1 620
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	887	656	715	715
Wiek 0-17	4	377	347	357	357

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Wiek produkcyjny *	5	1 077	901	865	865
Wiek poprodukcyjny **	6	129	366	398	398
Liczba rodzin	7	1 573	1 166	1 221	1 221
Liczba osób w rodzinach	8	2 157	2 192	2 256	2 256
w tym: KOBIECY (z wierszy 2-6)					
Ogółem	9	781	821	854	854
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	383	314	330	330
Wiek 0-17	11	176	163	157	157
Wiek 18-59	12	517	456	474	474
Wiek 60 lat i więcej	13	88	202	226	226
w tym: MĘŻCZYŹNI (z wierszy 2-6)					
Ogółem	14	802	793	766	766
W tym: osoby długotrwale korzystające	15	439	342	385	385
Wiek 0-17	16	201	184	200	200
Wiek 18-64	17	560	445	391	391
Wiek 65 lat i więcej	18	41	164	175	175
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	19	1 084	1 132	1 176	1 176
Liczba rodzin	20	1 029	1 081	1 122	1 122
Liczba osób w rodzinach	21	2 037	2 015	2 033	2 033
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	22	887	910	900	900
Liczba rodzin	23	612	670	682	682
Liczba osób w rodzinach	24	1 344	1 358	1 341	1 341
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY					
Liczba osób ogółem	25	1 573	1 614	1 620	1 620
Liczba rodzin	26	1 093	1 226	1 221	1 221
Liczba osób w rodzinach	27	2 157	2 339	2 256	2 256
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA					
UBÓSTWO					
Liczba rodzin	28	845	849	853	853
Liczba osób w rodzinach	29	1 673	1 620	1 604	1 604
BEZROBOCIE					
Liczba rodzin	30	684	619	576	576
Liczba osób w rodzinach	31	1 493	1 337	1 276	1 276
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ					
Liczba rodzin	32	450	451	439	439
Liczba osób w rodzinach	33	805	759	740	740
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA					
Liczba rodzin	34	674	730	753	753
Liczba osób w rodzinach	35	1 183	1 246	1 285	1 285

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUNTCZO-WYCHOWAWCZYCH					
Liczba rodzin	36	549	534	606	606
Liczba osób w rodzinach	37	1 248	1 136	1 254	1 254
ALKOHOLIZM					
Liczba rodzin	38	40	27	21	21
Liczba osób w rodzinach	39	70	43	29	29
NARKOMANIA					
Liczba rodzin	40	3	1	1	1
Liczba osób w rodzinach	41	3	1	1	1
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA					
Liczba rodzin	42	80	78	85	85
W TYM: WIELODZIECNOŚĆ					
Liczba rodzin	43	62	52	52	52
BEZDOMNOŚĆ					
Liczba rodzin	44	97	125	139	139
Liczba osób w rodzinach	45	106	129	140	140
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO					
Liczba rodzin	46	28	21	28	28
Liczba osób w rodzinach	47	38	28	37	37
ZDARZENIA LOSOWE					
Liczba rodzin	48	5	8	3	3
Liczba osób w rodzinach	49	6	16	3	3
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE					
Liczba osób	50	0	0	0	0
SIEROCTWO					
Liczba rodzin	51	1	1	0	0
Liczba osób w rodzinach	52	4	1	0	0
PRZEMOC W RODZINIE					
Liczba rodzin	53	11	1	4	4
Liczba osób w rodzinach	54	35	2	13	13
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDZMI					
Liczba rodzin	55	0	0	0	0
USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
USŁUGI OPIEKUNTCZE OGÓLEM					
Liczba osób	56	88	114	168	168
Liczba świadczeń	57	23 503	32 211	44 160	44 160
Kwota świadczeń w złotych	58	201 194	228 771	593 556	593 565
W TYM: SPECJALISTYCZNE (wiersze 59 - 61)					
Liczba osób	59	13	8	14	14
Liczba świadczeń	60	3 023	4 727	4 390	5 390
Kwota świadczeń w złotych	61	43 800	37 807	72 078	72 087

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2015	Rok 2016		
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI				
Liczba osób	62	4	8	8
Liczba świadczeń	63	481	625	1 879
Kwota świadczeń w złotych	64	11 592	15 097	53 956
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE				
Liczba rodzin	65	10	6	1
Liczba osób w rodzinach	66	21	9	1
PRACA SOCJALNA				
Liczba rodzin	67	596	639	526
Liczba osób w rodzinach	68	1 210	1 228	989
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
Liczba rodzin	69	0	50	30
Liczba osób w rodzinach	70	0	6	47
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	71	31	35	7
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	72	31	35	8
(z wiersza 71) Liczba zawartych kontraktów socjalnych część A	73	X	X	0
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym część A	74	X	X	0
(z wiersza 71) Liczba zawartych kontraktów socjalnych część B	75	X	X	0
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym część B	76	X	X	0
(z wiersza 72) Liczba osób objętych kontraktem socjalnym w Klubie Integracji Społecznej - ogółem	77	0	0	0
PROJEKT SOCJALNY				
Liczba realizowanych projektów socjalnych	78	X	X	0
Liczba osób objętych projektami socjalnymi	79	X	X	0

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

GINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
ZASIĘK STAŁY					
Liczba osób	1	252	255	269	269
Liczba świadczeń	2	2 342	2 468	2 536	2 536
Kwota świadczeń w złotych	3	1 044 221	1 251 868	1 285 511	1 285 511
W tym: (wiersze 4-6)					
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących					
Liczba osób	4	197	207	215	215
Liczba świadczeń	5	1 899	2 017	2 079	2 079
Kwota świadczeń w złotych	6	905 352	1 099 730	1 138 674	1 138 674
W tym: (wiersze 7-9)					
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie					
Liczba osób	7	55	50	54	54
Liczba świadczeń	8	443	451	457	457
Kwota świadczeń w złotych	9	138 869	152 138	146 837	146 837
ZASIĘK OKRESOWY					
Liczba osób	10	636	640	639	639
Liczba świadczeń	11	4 060	4 181	4 101	4 101
Kwota świadczeń w złotych	12	1 342 930	1 487 594	1 440 402	1 440 402
W tym: (wiersze 13-24)					
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia					
Liczba osób	13	342	473	394	394
Liczba świadczeń	14	3 139	2 687	2 087	2 087
Kwota świadczeń w złotych	15	1 081 359	985 222	766 938	766 938
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby					
Liczba osób	16	88	103	117	117
Liczba świadczeń	17	273	364	401	401
Kwota świadczeń w złotych	18	67 844	106 658	111 242	111 242
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności					
Liczba osób	19	34	30	31	31
Liczba świadczeń	20	95	119	129	129
Kwota świadczeń w złotych	21	22 910	27 773	32 170	32 170
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego					
Liczba osób	22	0	0	2	2
Liczba świadczeń	23	0	0	4	4
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	1 979	1 979
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b					
Liczba osób	25	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Liczba świadczeń	26	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	27	0	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM					
Liczba osób	28	1 016	1 061	1 097	1 097
Kwota świadczeń w złotych	29	967 627	1 250 974	1 227 110	1 227 110
W tym: ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA"					
Liczba osób	30	363	490	332	332
Liczba świadczeń	31	549	950	344	344
Kwota świadczeń w złotych	32	89 030	125 910	53 030	53 030
ZASIŁKI CELOWE PRYZNANE NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2					
Liczba osób	33	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	34	0	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
POSILEK OGÓŁEM					
Liczba osób	35	825	838	805	805
Liczba świadczeń	36	112 798	125 164	119 090	119 090
Kwota świadczeń w złotych	37	595 667	606 628	672 996	672 996
W TYM: DLA DZIECI					
Liczba osób	38	379	361	335	335
Liczba świadczeń	39	40 017	42 651	37 583	37 583
Kwota świadczeń w złotych	40	283 701	279 825	256 282	256 282
W tym: (z wierszy 35-37) POSILEK - świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"					
Liczba osób	41	762	807	694	694
Liczba świadczeń	42	100 598	99 383	92 058	92 058
Kwota świadczeń w złotych	43	506 568	530 663	542 596	542 596
W TYM: DLA DZIECI (z wierszy 41-43)					
Liczba osób	44	365	389	316	316
Liczba świadczeń	45	37 493	36 400	30 531	30 531
Kwota świadczeń w złotych	46	247 814	264 245	222 654	222 654
SCHRONIENIE					
Liczba osób	47	34	43	52	52
Liczba świadczeń	48	7 380	7 105	10 972	10 972
Kwota świadczeń w złotych	49	95 748	108 962	188 676	188 676
UBRANIE					
Liczba osób	50	0	0	0	0
Liczba świadczeń	51	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	52	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU					
Liczba osób	53	2	5	8	16
Liczba świadczeń	54	2	5	8	16

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Kwota świadczeń w złotych	55	12 355	14 303	22 400	44 800
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba osób	56	104	97	101	101
Liczba świadczeń	57	967	985	1 003	1 003
Kwota świadczeń w złotych	58	1 946 070	2 119 896	2 211 224	2 211 224
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY					
INDYWIDUALNY PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI					
Liczba osób	59	9	22	0	0
INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)					
Liczba osób	60	0	0	0	0
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA					
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	61	21	37	32	32
Liczba rodzin wspierających	62	0	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	63	1	2	2	2
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	64	413 122	623 922	492 459	600 000

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE					
Liczba rodzin	1	X	1 984	2 036	2 024
Kwota świadczeń w złotych	2	X	12 411 759	17 089 476	16 716 435
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH					
Liczba rodzin	3	631	852	920	1 000
Kwota świadczeń w złotych	4	1 975 735	2 527 973	2 734 156	3 000 000
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji "Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych")					
Liczba świadczeń	5	67	48	88	90
Kwota świadczeń w złotych	6	67 000	48 000	84 194	90 000
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA					
Liczba świadczeń	7	232	280	220	230
Kwota świadczeń w złotych	8	232 000	280 000	220 000	230 000
ŚWIADCZENIA OPIEKUNCZE					
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE					
Liczba świadczeń	9	1 358	1 333	1 392	1 644
Kwota świadczeń w złotych	10	1 617 884	1 730 980	1 954 331	2 428 188
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY - Ogółem					
Liczba świadczeń	11	10 100	10 188	10 326	10 500

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Kwota świadczeń w złotych	12	1 545 300	1 558 764	1 579 878	1 606 500
W tym: (od poz. 13 do poz. 20)					
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA					
Liczba świadczeń	13	2 273	2 331	2 369	2 400
Kwota świadczeń w złotych	14	347 769	356 643	362 457	367 200
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNA CZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI					
Liczba świadczeń	15	4 469	4 528	4 482	4 500
Kwota świadczeń w złotych	16	683 757	692 784	685 746	688 500
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA					
Liczba świadczeń	17	3 163	3 157	3 276	3 400
Kwota świadczeń w złotych	18	483 939	483 021	501 228	520 200
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT					
Liczba świadczeń	19	195	172	199	200
Kwota świadczeń w złotych	20	29 835	26 316	30 447	30 600
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY					
Liczba świadczeń	21	146	188	247	264
Kwota świadczeń w złotych	22	74 083	97 350	127 373	137 280
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA					
Liczba świadczeń	23	365	271	203	156
Kwota świadczeń w złotych	24	188 379	140 920	105 297	81 120
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO					
Liczba osób	25	406	396	356	356
Liczba rodzin	26	262	255	228	228
Kwota świadczeń w złotych	27	2 073 793	2 067 932	1 899 390	1 899 390
DODATKI MIESZKANIOWE					
Liczba gospodarstw domowych	28	1 198	1 074	1 007	1 050
Kwota świadczeń w złotych	29	1 446 966	1 382 482	1 307 024	1 350 000
DODATKI ENERGETYCZNE					
Liczba gospodarstw domowych	30	176	101	84	100
Kwota świadczeń w złotych	31	14 148	12 653	10 359	12 700
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO					
Liczba osób	32	827	961	961	984
Kwota świadczeń w złotych	33	72 321	87 750	87 750	107 000
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO					
Liczba osób	34	1 293	1 311	1 253	1 300
Kwota świadczeń w złotych	35	375 371	419 434	413 121	440 000
ŚWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)					
Liczba osób	36	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	37	0	0	0	0
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Liczba osób ogółem	38	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	39	0	0	0	0
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE					
Liczba osób	40	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	41	0	0	0	0

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM						
Liczba placówek	1	1	1	8	7	7
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	1	1	6	5	5
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	2	2	2
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	35	35	137	157	157
Liczba osób korzystających	5	35	28	1 902	1 973	1 973
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	9	9	13	13	13
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	475 354	528 707	1 700 126	1 700 126	1 700 126
W TYM (z wierszy 1-9):						
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	10	0	0	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 11 i 12)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	11	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	12	0	0	1	1	1
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	0	0	30	30	30
Liczba osób korzystających	14	0	0	10	20	20
Liczba osób umieszczonych	15	0	0	10	20	20
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	0	0	524 952	524 952	524 952
DZIENNE DOMY POMOCY						
Liczba placówek	19	1	1	1	1	1

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby		
	Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 20 i 21)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	20	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	21	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	22	35	35	30	30	30
Liczba osób korzystających	23	35	28	28	28	28
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	9	9	11	11	11
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	475 354	528 707	512 677	579 849	579 849
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH						
Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	30	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	31	0	0	0	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	32	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	33	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	34	0	0	0	0	0
OGRZEWALNIE						
Liczba placówek	35	X	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 36 i 37)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	36	X	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	37	X	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	38	X	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	39	X	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	40	X	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	41	X	0	0	0	0
KLUBY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	42	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 43 i 44)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	43	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	44	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	45	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	46	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	47	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	48	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	49	0	0	0	0	0

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA (c.d.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	1	1	1	1	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	1	1	1	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	42	42	42	0	0
Liczba osób korzystających	5	33	32	42	0	0
Liczba osób umieszczonych	6	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7					
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8					
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	9					
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	10					
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓLEM						
Liczba placówek	11	0	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 12 i 13)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	12	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	13	0	1	1	1	1
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	0	10	5	5	5
Liczba osób korzystających	15	0	5	5	5	5
Liczba osób umieszczonych	16	0	5	5	5	5
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	18	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	19	0	0	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓLEM						
Liczba placówek	20	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 21 i 22)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	21	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	22	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA						
Liczba placówek	27	1	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	30	2 489	1 812	1 807	1 900	2 000
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	0	1	2	2	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	69 973	69 801	70 400	70 400	70 400
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO						
Liczba placówek	33	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 34 i 35)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	34	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	35	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	36	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	37	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	38	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	39	0	0	0	0	0
PLACÓWKI OPIEKUNTCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM						
Liczba placówek	40	X	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 41 i 42)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	41	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	42	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	43	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	44	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	45	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	46	X	X	X	X	X
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO						
Liczba placówek	47	X	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 48 i 49)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	48	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	49	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	50	X	X	X	X	X

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba osób korzystających	51	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	52	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	53	X	X	X	X	X
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	54	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 55 i 56)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	55	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	56	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	57	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	58	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	59	0	0	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	60	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 61 i 62)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	61	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	62	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	63	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	64	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	65	0	0	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ						
Liczba placówek	66	0	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 67 i 68)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	67	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	68	0	1	1	1	1
Liczba uczestników zajęć	69	0	25	30	30	30
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	70	0	8	10	20	20
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	71	0	411 000	524 925	524 925	524 925
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ						
Liczba placówek	72	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 73 i 74)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	73	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	74	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	75	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	76	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	77	0	0	0	0	0

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, stan na 31 grudnia)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓLEM PRACOWNICY JEDNOSTKI						
Liczba ogółem pracowników jednostki pomocy społecznej	1	40	41	43	44	44
KADRA KIEROWNICZA						
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	2	2	2	2	2	2
W tym: (od poz. 3 do poz. 4)						
Wykształcenie wyższe	3	2	2	2	2	2
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	4	2	2	2	2	2
PRACOWNICY SOCJALNI						
Ogółem	5	18	16	17	18	18
W tym: pracownicy socjalni ogółem zatrudnieni z EFS	6	0	0	0	0	0
W tym: (od poz. 7 do poz. 11)						
Wykształcenie wyższe	7	13	11	12	12	12
Wykształcenie średnie	8	5	5	5	5	5
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	9	6	5	4	4	4
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	10	0	0	0	0	0
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	11	1	1	1	1	1
POZOSTALI PRACOWNICY:						
Ogółem	12	20	23	24	24	24
W tym: (od poz. 13 do poz. 15)						
Wykształcenie wyższe	13	13	16	16	16	16
Wykształcenie średnie	14	5	5	6	6	6
Inne	15	2	2	2	2	2

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

ZATRUDNIENIE POMOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Wolontariusze	1	2	0	0	1	1
Zatrudnienie subsydiowane (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	1	0	0	0	0
Stáže	3	1	0	3	2	2

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba zespołów	1	0	0	0	0	0
Liczba osób ogółem w zespole	2	0	0	0	0	0
W tym z wiersza 2:						
Pracownicy socjalni	3	0	0	0	0	0
Specjaliści zgodnie z art.110 ust.3 ustawy o pomocy społecznej	4	0	0	0	0	0

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone)

W złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM						
OGÓŁEM (działy)	1	X	X	35 980 747	36 768 805	37 797 805
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	X	X	7 100 206	7 584 114	7 584 114
851 - OCHRONA ZDROWIA						
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	15 000	15 000	14 990	15 000	15 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	15 000	15 000	14 990	15 000	15 000
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	799 168	800 000	765 834	785 000	785 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	78 224	68 086	68 569	49 617	49 617
852 - POMOC SPOŁECZNA						
85202 - Domy pomocy społecznej	7	475 354	528 707	512 677	579 849	579 849
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	475 354	528 707	512 677	579 849	579 849

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0	0	0
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11	13 460	14 997	14 968	15 000	15 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	13 460	14 997	14 968	15 000	15 000
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	13	91 006	107 745	112 188	121 000	121 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	91 006	107 745	112 188	121 000	121 000
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (od roku 2017)	15	X	X	1 440 402	1 673 000	1 673 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	X	X	1 440 402	1 673 000	1 673 000
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	1 446 966	1 400 000	1 417 299	1 500 000	1 400 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	0	0	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	19	1 044 221	1 251 868	1 285 511	1 380 000	1 380 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	1 044 221	1 251 868	1 285 511	1 380 000	1 380 000
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	21	X	X	X	X	X
w tym: w budżecie OPS/PCPR	22	X	X	X	X	X
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	23	1 711 256	2 076 385	1 993 565	2 017 854	2 017 854
w tym: w budżecie OPS/PCPR	24	1 711 256	2 076 385	1 993 565	2 017 854	2 017 854
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	69 973	69 801	70 030	70 400	70 400
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	69 973	69 801	70 030	70 400	70 400
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	201 194	228 771	593 557	600 000	600 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	201 194	228 771	593 557	600 000	600 000
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	X	X	474 000	393 000	393 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	30	X	X	474 000	393 000	393 000
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	0	4 300	850	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	0	4 300	850	0	0
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	X	X	0	0	0
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ						
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	0	0	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0	0	0
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza						
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (od roku 2017)	49	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	X	X	0	0	0
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	X	X	0	0	0
855 - Rodzina						
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	X	X	17 089 476	16 971 000	18 000 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	X	X	0	0	0
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	X	X	9 598 193	9 900 000	10 000 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	X	X	0	0	0
85504 - Wspieranie rodziny	57	X	X	26 440	69 394	69 394
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	X	X	26 440	69 394	69 394
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	X	X	74 300	74 300	74 300
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	X	X	0	0	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	X	X	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	X	X	4 008	4 008	4 008
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	X	X	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	X	X	492 459	600 000	600 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	X	X	492 459	600 000	600 000
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	X	X	0	0	0

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE Z EFS					
Liczba projektów	1	0	1	2	1
Ogółem liczba osób objętych projektami	2	0	63	160	100
Łączna kwota środków EFS	3	0	18 400	480 000	300 000
W tym:					
UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MRPIPS					
Liczba konkursów	4	0	0	2	2
Ogółem liczba osób objętych projektami	5	0	0	30	30
W tym:					
UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (nie wymienione wyżej)					
Liczba programów	6	0	0	1	1
Ogółem liczba osób objętych projektami	7	0	0	0	0
W tym:					

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

(w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
Liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracuje OPS/PCPR	1	0	0	2	2
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	2	0	0	2	2
Liczba zleceń / umów	3	0	0	2	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	4	0	0	647 513	636 000
ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	5	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	6	0	0	0	0
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
Usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	0	0	2	2
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	8	0	0	647 513	636 000
Specjalistyczne usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	9	0	0	1	1

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	10	0	0	53 956	36 000
Prowadzenie placówki pomocy społecznej					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	11	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	12	0	0	0	0

10. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej

10.1. KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	1	11	12	13	11	12	12	12
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	18	19	18	16	17	18	18
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	61	63	72	69	71	67	67
Dynamika (%)	4	X	103	114	96	103	94	100

Wskaźnik profesjonalizacji kadry - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze i pracowników socjalnych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej	1	3	3	3	3	3	3	3
liczba pozostałych osób zatrudnionych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej *	2	10	5	5	5	5	5	5
liczba wszystkich zatrudnionych osób	3	41	44	40	41	43	44	44
Wartość wskaźnika w1+w2 / w3 x 100% (%)	4	32	18	20	20	19	18	18
Dynamika (%)	5	X	56	111	100	95	95	100

* nie ujęci w wierszu 1

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie	1	8	8	6	5	4	4	4
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	18	19	18	16	17	18	18
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	44	42	33	31	24	22	22
Dynamika (%)	4	X	95	79	94	77	92	100

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie	1	0	0	0	0	0	0	0
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	18	19	18	16	17	18	18
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0	0

Wskaźnik wolontariatu - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba wolontariuszy	1	2	0	2	0	0	1	1
liczba wszystkich pracowników	2	45	46	44	41	46	47	47
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	4	0	5	0	0	2	2
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0	100

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby / prognoza	2019 potrzeby / prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	18	19	18	16	17	18	18
liczba mieszkańców	2	36 980	36 980	36 469	36 292	36 208	35 170	35 170
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 2000	3	0,97	1,03	0,99	0,88	0,94	1,02	1,02
Dynamika (%)	4	X	106	96	89	107	109	100

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby / prognoza	2019 potrzeby / prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	18	19	18	16	17	18	18
liczba rodzin (w tym osób samotnie gospodarujących) objętych pracą socjalną	2	841	742	596	639	526	526	526
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 50	3	1,07	1,28	1,51	1,25	1,62	1,71	1,71
Dynamika (%)	4	X	120	118	83	130	106	100

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej V

Warunki				2015	2016	2017 (rok oceny)
1 na 2 tys.	min. 3	1 na 50 rodzin		Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku	Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku	Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku
				1	2	3
X	X		1	1	3	2
	X	X	2	0	0	0
Ogółem			3	0	0	0

10.2. KOSZTY

Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza	2019 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w zł	1	1 997 980	2 003 713	2 290 950	2 640 665	2 576 272	2 668 103	2 668 103
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM z tablicy 7	2	5 275 699	5 627 690	4 606 221	7 277 760	7 100 206	7 584 114	7 584 114
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	38	36	50	36	36	35	35
Dynamika (%)	4	X	95	139	72	100	97	100

10.3. OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA

Wskaźnik deprywacji lokalnej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie	1	2 561	2 418	2 157	2 192	2 256	2 256
liczba mieszkańców	2	36 980	36 980	36 469	36 292	36 208	35 170
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	3	69,25	65,39	59,15	60,40	62,31	64,15
Dynamika (%)	4	X	94	90	102	103	103

Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	1	822	852	887	656	715	715
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	1 646	1 658	1 583	1 614	1 620	1 620
Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców	3	50	51	56	41	44	44

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
w1 / w2 x 100%							
Dynamika (%)	4	X	102	110	73	107	100

Wskaźnik pomocy pieniężnej - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1	1 137	1 135	1 084	1 132	1 176	1 176
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	1 646	1 658	1 583	1 614	1 620	1 620
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	69	68	68	70	73	73
Dynamika (%)	4	X	99	100	103	104	100

Wskaźnik pomocy niepieniężnej - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	1	802	810	887	910	900	900
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	1 646	1 658	1 583	1 614	1 620	1 620
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	49	49	56	56	56	56
Dynamika (%)	4	X	100	114	100	100	100

10.4. POWODY PRYZNANIA POMOCY

Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
Ubóstwo (%)	1	75	76	54	73	70	70
Bezrobocie (%)	2	68	69	43	53	47	47
Niepełnosprawność (%)	3	37	42	29	39	36	36
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	52	59	43	63	62	62
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	38	48	35	46	50	50
Alkoholizm (%)	6	6	5	3	2	2	2
Narkomania (%)	7	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	6	9	5	7	7	7

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
Przemoc w rodzinie (%)	9	0	2	1	0	0	0

Wskaźnik pomocy z powodu bezdomności - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności	1	0	15	9	22	0	0
liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności	2	50	82	97	125	139	139
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	3	1 143	1 132	1 573	1 166	1 221	1 221
Wartość wskaźnika w2 / w3 x 100% (%)	4	4	7	6	11	11	11
Dynamika (%)	5	X	175	86	183	100	100

10.5. POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ

Wskaźnik zasiłku stałego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
średnia wysokość zasiłku stałego dla osób samotnie gospodarujących w zł	1	455	456	477	545	548	548
częstotliwość w miesiącach	2	10	11	10	10	10	10
średnia wysokość zasiłku stałego dla osoby w rodzinie w zł	3	281	270	313	337	321	321
częstotliwość w miesiącach	4	8	8	8	9	8	8

Wskaźnik zasiłku okresowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
średnia wysokość zasiłku okresowego w zł	1	347	335	331	356	351	351
częstotliwość w miesiącach	2	6	6	6	7	6	6
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu bezrobocia w zł	3	354	347	344	367	367	367
częstotliwość w miesiącach	4	6	8	9	6	5	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby w zł	5	254	224	249	293	277	277
częstotliwość w miesiącach	6	2	3	3	4	3	3
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu niepełnosprawności w zł	7	257	175	241	233	249	249

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
częstotliwość w miesiącach	8	3	3	3	4	4	4
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego w zł	9	0	0	0	0	495	495
częstotliwość w miesiącach	10	0	0	0	0	2	2

Wskaźnik zasiłku celowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku w zł	1	681	743	952	1 179	1 119	1 119

10.6. POMOC W FORMIE USŁUG

Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym*	1	9	9	27	27	109	109
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym*	2	4 100	7 663	8 140	8 347	8 433	8 477
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	1	1
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	100

* wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

Wskaźnik kontraktu socjalnego - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób objętych kontraktem socjalnym	1	35	29	31	35	8	8
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	1 646	1 658	1 583	1 614	1 620	1 620
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	2	2	2	2	0	0
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	0	0

Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób z indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego i osób z kontraktem socjalnym w KIS	1	0	0	0	0	0	0
liczba osób długotrwale bezrobotnych	2	3 616	2 948	2 114	1 953	1 510	1 300

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

10.7. POMOC INSTYTUCJONALNA

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej	1	0	0	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w środowiskowych domach samopomocy - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób umieszczonych w środowiskowych domach samopomocy	1	0	0	0	0	10	20
liczba osób oczekujących na umieszczenie w środowiskowym domu samopomocy	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0	100	100
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	100

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	3 progr
liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym	1	0	0	0	5	5	5
liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	100	100	100
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	100	100

10.8. ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)

Wskaźnik odmów - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba decyzji odmownych	1	11	49	50	53	34	34
liczba decyzji przyznających zasilek / usługę	2	10 413	8 253	8 830	9 772	6 257	6 257
Wartość wskaźnika w1/(w1+w2) x 100% (%)	3	0	1	1	1	1	1
Dynamika (%)	4	X	0	100	100	100	100

Wskaźnik odmów z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego	1	1	1	15	13	9	9
liczba decyzji odmownych	2	11	49	50	53	34	34
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	9	2	30	25	26	26
Dynamika (%)	4	X	22	1 500	83	104	100

Wskaźnik odmów z powodu braku środków - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu braku środków	1	0	0	1	0	1	1
liczba decyzji odmownych	2	11	49	50	53	34	34
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	2	0	3	3
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	100

10.9. BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - gmina

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	X	X	X	X	35 980 747	100	36 768 805	100	37 797 805	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	2	814 168	X	815 000	X	780 824	2	800 000	2	800 000	2
852 - POMOC SPOŁECZNA	3	X	X	X	X	7 915 047	22	8 350 103	23	8 250 103	22
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	4	X	X	X	X	0	0	0	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	5	0	X	0	X	0	0	0	0	0	0
855 - RODZINA	6	X	X	X	X	27 284 876	76	27 618 702	75	28 747 702	76

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdział) - gmina

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	X	X	X	X	35 980 747	100,00	36 768 805	100,00	37 797 805	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	15 000	X	15 000	X	14 990	0,04	15 000	0,04	15 000	0,04
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	799 168	X	800 000	X	765 834	2,13	785 000	2,13	785 000	2,08
85202 - Domy pomocy społecznej	4	475 354	X	528 707	X	512 677	1,42	579 849	1,58	579 849	1,53
85203 - Ośrodki Wsparcia	5	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	6	13 460	X	14 997	X	14 968	0,04	15 000	0,04	15 000	0,04
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	7	91 006	X	107 745	X	112 188	0,31	121 000	0,33	121 000	0,32
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (od roku 2017)	8	X	X	X	X	1 440 402	4,00	1 673 000	4,55	1 673 000	4,43
85215 - Dodatki mieszkaniowe	9	1 446 966	X	1 400 000	X	1 417 299	3,94	1 500 000	4,08	1 400 000	3,70
85216 - Zasiłki stałe	10	1 044 221	X	1 251 868	X	1 285 511	3,57	1 380 000	3,75	1 380 000	3,65
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	11	1 711 256	X	2 076 385	X	1 993 565	5,54	2 017 854	5,49	2 017 854	5,34
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	12	69 973	X	69 801	X	70 030	0,19	70 400	0,19	70 400	0,19
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	13	201 194	X	228 771	X	593 557	1,65	600 000	1,63	600 000	1,59
85230 - Pomoc w zakresie żywienia	14	X	X	X	X	474 000	1,32	393 000	1,07	393 000	1,04
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	15	0	X	4 300	X	850	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	16	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	17	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne	18	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	19	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	20	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	21	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	22	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (od roku 2017)	23	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	24	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85501 - Świadczenie wychowawcze	25	X	X	X	X	17 089 476	47,50	16 971 000	46,16	18 000 000	47,62
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	26	X	X	X	X	9 598 193	26,68	9 900 000	26,92	10 000 000	26,46
85504 - Wspieranie rodziny	27	X	X	X	X	26 440	0,07	69 394	0,19	69 394	0,18

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	28	X	X	X	X	74 300	0,21	74 300	0,20	74 300	0,20
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	29	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85507 - Dzienni opiekunowie	30	X	X	X	X	4 008	0,01	4 008	0,01	4 008	0,01
85508 - Rodziny zastępcze	31	X	X	X	X	492 459	1,37	600 000	1,63	600 000	1,59
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	32	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - w budżecie OPS/PCPR - gmina

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	X	X	X	X	7 100 206	100	7 584 114	100	7 584 114	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	2	93 224	X	83 086	X	83 559	1	64 617	1	64 617	1
852 - POMOC SPOŁECZNA	3	X	X	X	X	6 497 748	92	6 850 103	90	6 850 103	90
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	4	X	X	X	X	0	0	0	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	5	0	X	0	X	0	0	0	0	0	0
855 - RODZINA	6	X	X	X	X	518 899	7	669 394	9	669 394	9

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej - w budżecie OPS/PCPR (rozdziały) - gmina

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	X	X	X	X	7 100 206	100,00	7 584 114	100,00	7 584 114	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	15 000	X	15 000	X	14 990	0,21	15 000	0,20	15 000	0,20
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	78 224	X	68 086	X	68 569	0,97	49 617	0,65	49 617	0,65
85202 - Domy pomocy społecznej	4	475 354	X	528 707	X	512 677	7,22	579 849	7,65	579 849	7,65
85203 - Ośrodki Wsparcia	5	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	6	13 460	X	14 997	X	14 968	0,21	15 000	0,20	15 000	0,20
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	7	91 006	X	107 745	X	112 188	1,58	121 000	1,60	121 000	1,60
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (od roku 2017)	8	X	X	X	X	1 440 402	20,29	1 673 000	22,06	1 673 000	22,06
85215 - Dodatki mieszkaniowe	9	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85216 - Zasiłki stałe	10	1 044 221	X	1 251 868	X	1 285 511	18,11	1 380 000	18,20	1 380 000	18,20

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	11	1 711 256	X	2 076 385	X	1 993 565	28,08	2 017 854	26,61	2 017 854	26,61
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	12	69 973	X	69 801	X	70 030	0,99	70 400	0,93	70 400	0,93
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	13	201 194	X	228 771	X	593 557	8,36	600 000	7,91	600 000	7,91
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	14	X	X	X	X	474 000	6,68	393 000	5,18	393 000	5,18
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	15	0	X	4 300	X	850	0,01	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	16	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	17	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne	18	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	19	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	20	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	21	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	22	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (od roku 2017)	23	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	24	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85501 - Świadczenie wychowawcze	25	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	26	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85504 - Wspieranie rodziny	27	X	X	X	X	26 440	0,37	69 394	0,91	69 394	0,91
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	28	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	29	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85507 - Dzienni opiekunowie	30	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85508 - Rodziny zastępcze	31	X	X	X	X	492 459	6,94	600 000	7,91	600 000	7,91
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	32	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* procentowy udział w wydatkach ogółem

11. Wnioski końcowe

ANALIZA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ ROKU 2017

Najniższy poziom dochodów, posiadanych przez rodzinę, określa grupę beneficjentów pomocy społecznej. Grupa ta pomimo wsparcia funkcji ekonomicznej rodziny poprzez fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe, świadczenia rodzinne w dalszym ciągu wykazuje cechy niedostatku i ubóstwa, które rodzą realne zagrożenie wystąpienia zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego.

W roku 2017 z pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych skorzystało **1 122 rodziny** (2 033 osoby w rodzinach), natomiast z formy świadczeń niepieniężnych skorzystało **682 rodziny** (1 341 osób w rodzinach) z terenu Brzegu. Duża liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej wymaga nie tylko profesjonalizmu i dużego zaangażowania ze strony pracowników Ośrodka, ale także znacznych nakładów finansowych na realizację przewidzianych ustawą świadczeń. Warto zaznaczyć, iż liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzegu od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

Powody udzielenie pomocy i wsparcia

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Dominujące powody przyznania pomocy na terenie Gminy Brzeg to: **ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność oraz bezrobocie.**

Rodzaje udzielanej pomocy

Zasiłek stały

Jest to świadczenie o charakterze obligatoryjnym przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Kwota zasiłku nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie. W przypadku osoby samotnie gospodarującej ustalona została również maksymalna wysokość świadczenia w kwocie 604 zł.

W 2017r. zasiłki stałe wypłacono w łącznej kwocie **1 285 511 zł** dla **269 osób**. Środki wydatkowane na ten cel oraz liczba osób korzystających ze wsparcia jest porównywalna w stosunku do roku poprzedniego.

Zasiłek okresowy

O skali występującego ubóstwa w naszym mieście świadczy ilość przyznawanych i wypłacanych przez nasz ośrodek zasiłków okresowych.

W 2017r. przyznano ww. świadczenia dla **639 rodzin** na łączną kwotę **1 440 402 zł**. Środki na realizację zadania w całości pochodziły z dotacji celowej z budżetu państwa.

Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy

Zasiłek celowy jest świadczeniem fakultatywnym przyznawanym na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży,

niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej, osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy – w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

W 2017r. z tej formy pomocy skorzystało **1 097 rodzin** na co przeznaczono kwotę **1 227 110 zł**.

Zapewnienie wyżywienia w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W 2017 roku MOPS wzorem lat ubiegłych realizował rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, który pozwolił na ograniczenie zjawiska głodu i niedożywienia w szczególności wśród: dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z gospodarstw domowych o najniższych dochodach i znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, osób starych, niepełnosprawnych. Celem programu było także zapewnienie tym osobom (zwłaszcza, jeśli są samotne) możliwości dowozu jednego gorącego posiłku dziennie.

Pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego przyznana była bezpłatnie osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust.1 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej zweryfikowanego Rozporządzeniem Rady Ministrów.

Pomocą w zakresie dożywiania objęte były dzieci i młodzież realizujące obowiązek szkolny oraz osoby dorosłe, w szczególności chore, samotne, niepełnosprawne, w podeszłym wieku, bezdomne. W ramach programu dożywiane były również dzieci w przedszkolach. Dzieci i młodzież ucząca się spożywały posiłek w szkołach.

W 2017 roku w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” pomocą w formie zapewnienia posiłków objęto **694 osoby**, które otrzymały pomoc o łącznej kwocie **542 596 zł**.

W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku było nieuzasadnione ze względu na sytuację osobistą lub rodzinną Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał finansową pomoc w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności. Pomoc w tej formie otrzymało **332 osoby**, wypłacono zasiłki celowe na kwotę **53 030 zł**.

Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych

W roku 2017 osobom bezdomnym udzielona została pomoc społeczna, w szczególności w ramach świadczeń niepieniężnych w formie pracy socjalnej oraz świadczeń pieniężnych, m.in. w formie: zasiłków okresowych, zasiłków stałych, zasiłków celowych.

Dodatkowo osobom bezdomnym, na podstawie skierowań wydawanych przez pracowników socjalnych, poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w Brzegu rozdawano: odzież, obuwie, żywność.

W ramach „Akcji Zima” wspólnie ze służbami miejskimi oraz funkcjonariuszami policji tradycyjnie prowadzone były działania mające na celu monitorowanie miejsc niemieszkalnych w których przebywają bądź mogą przebywać osoby bezdomne. Podczas patroli odwiedzane były głównie miejsca niemieszkalne, w których przebywają osoby bezdomne tj. ogródki działkowe, parki, skwery, pustostany, piwnice, strychy i inne. Działania te miały na celu dotarcie do osób bezdomnych z ofertą pomocową MOPS. Ponadto, w okresie zimowym, z osobami bezdomnymi prowadzona jest szeroko rozumiana praca socjalna, której głównym celem jest aktywizowanie bezdomnych do samodzielnych działań mających na celu poprawę ich sytuacji, a co za tym idzie doprowadzenie do usamodzielnienia się i wyjścia z bezdomności. Ważnymi elementami w prowadzonej pracy socjalnej są także działania o charakterze prewencyjnym, polegające na monitorowaniu miejsc przebywania osób bezdomnych w miesiącach zimowych. W ten sposób przeciwdziałano negatywnym skutkom przebywania w niskich temperaturach oraz identyfikuje się miejsca potencjalnego zagrożenia pożarem oraz zaccadzenia się osób w nim przebywających. Osoby bezdomne są informowane o formach pomocy oraz zasadach jej udzielania oraz

zachęcane do skorzystania ze schronienia w placówkach. W sytuacji nie cierpiącej zwłoki zapewnia się osobie bezdomnej miejsce noclegowe.

Według ewidencji prowadzonej przez MOPS liczna osób bezdomnych z terenu Brzegu stale rośnie, w 2017 roku zanotowano **139 osób** bezdomnych, w tym w schroniskach dla osób bezdomnych przebywało łącznie **52** osoby, w pustostanach i innych miejscach niemieszkalnych **34** osoby, natomiast pozostałe osoby bezdomne migrowały.

Sprawienie pogrzebu

Pomoc społeczna obejmuje obowiązek sprawienia pogrzebu w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Sprawienie pogrzebu przysługuje osobom zmarłym zamieszkałym lub przebywającym na terenie gminy, w stosunku do których nie ustalono osób zobowiązanych do sprawienia pogrzebu lub gdy osoby zobowiązane nie mają takich możliwości. Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2017 roku koszty sprawienia pogrzebu dla **8 osób** wyniósł **22 400 zł**.

Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest ostatecznością, po wyczerpaniu wszystkich form pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Osoby kierowane są do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Należy zaznaczyć, że Ośrodek stara się zapewnić opiekę osobom starszym, schorowanym, niepełnosprawnym w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Jednakże pomoc ta często jest niewystarczająca i wówczas gmina jest zobowiązana skierować osobę do domu pomocy społecznej zapewniającego całodobową opiekę. Ponadto Ośrodek realizuje postanowienia Sądu nakazujące umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej.

Z roku na rok budżet środków finansowych Ośrodka na ten cel wzrasta.

W 2017 roku w domach pomocy społecznej przebywało **101 mieszkańców** Brzegu. Łączny koszt poniesiony przez Gminę Brzeg wynosił **2 211 224 zł**.

Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu jest utrzymanie osób starszych, niepełnosprawnych i osób chorych, jak najdłużej w środowisku zamieszkania i zapewnienia im opieki.

Usługi Opiekuńcze

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizował i zabezpieczał zgodnie z potrzebami pomoc w formie usług opiekuńczych dla mieszkańców miasta Brzegu. Pomoc ta przysługiwała osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub uzasadnionych przyczyn wymagały pomocy osób drugich, a były jej pozbawione. Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługiwała również osobom samotnie gospodarującym a posiadającym rodzinę oraz zamieszkującym i gospodarującym wspólnie z rodziną, a rodzina i wspólnie zamieszkali nie mogą zapewnić pomocy i opieki z uwagi na zły stan zdrowia, patologię, pracę zawodową, naukę, brak odpowiedniego przygotowania lub z innych uzasadnionych powodów.

Usługi opiekuńcze obejmowały pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej należało organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone przez pielęgniarki oraz terapeutów prowadzących indywidualne zajęcia z dziećmi z autyzmem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do wykonywania zawodu.

Ośrodek ściśle współpracował z rodzinami, dążąc do maksymalnego ich zaangażowania w organizację opieki dla niepełnosprawnych beneficjentów. Współpraca miała zapewnić maksymalną kompensację malejącej wraz z wiekiem samodzielności zaspokajania potrzeb oraz ograniczanie barier społecznych. Katalog wykonywanych usług dostosowany był do indywidualnych potrzeb każdego podopiecznego, by realizacja usług była zgodna z faktycznymi potrzebami w środowisku chorego oraz z możliwościami ośrodka.

W 2017r. postaci usług opiekuńczych, skorzystało w Brzegu **168 osób- koszt usług 593 556 zł.** , w tym ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało w Brzegu **22 osoby- koszt usług 126 034 zł.**

Rodziny zastępcze

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. **ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej. W ramach tego zadania własnego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłacał wydatki związane z umieszczeniem dzieci w rodzinach zastępczych z terenu powiatu brzeskiego, w tym :

- Dom Dziecka w Skorogoszczy
- Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Szansa” w Brzegu
- Dom Dziecka w Strzegowie
- zawodowe rodziny zastępcze
- spokrewnione , niezawodowe rodziny zastępcze

Koszt realizacji zadań związanych z ustawą w 2017 roku wyniósł **492 459 zł.**

DZIENNY DOM POMOCY

W Brzegu przy ul. Piastowskiej 29 w dniu 07.04.1984 r został otwarty Dzienny Dom Pomocy. Była to jedyna taka placówka na terenie naszego miasta świadcząca usługi dla emerytów, rencistów i osób samotnych często znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a niejednokrotnie materialnej. Placówka na przestrzeni lat przechodziła różne zmiany skierowane na słuźenie ludziom w jak najszerszym zakresie, cały czas się rozwijając i tak jest do dziś. Od 2011 roku Dzienny Dom Pomocy włączony jest w strukturę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej co znacznie usprawniło działanie placówki.

Do Dziennego Domu Pomocy przyjmowane są tylko osoby posiadające skierowanie na pobyt w naszej placówce, wydane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu. Osoby przebywające w naszej placówce korzystają z obiadów dwudaniowych, które zapewnia im firma cateringowa. Natomiast osobom chorym, mającym problemy z poruszaniem się, nie wychodzącym z domu, obiady dostarczane są bezpośrednio przez opiekunki świadczące usługi opiekuńcze.

Pensjonariusze przebywający w placówce korzystają z telewizji, radia ,biblioteki, gier stolikowych, spotkań integracyjnych organizowanych przez grupę terapeutyczną. Prowadzone są również zajęcia terapeutyczne w których uczestniczyło od 25-ciu do 30-osób. Uczestnictwo w zajęciach jest dobrowolne. Dzięki cały czas rozwijającej się terapii, ludzie starsi i samotni mogą realizować swoje zainteresowania: w zakresie wykonywania prac manualnych, realizowania zajęć z terapii zajęciowej, spędzania wolnego czasu w grupie, korzystania z porad specjalistycznych,

uczestnictwa w różnorodnych grach stolikowych oraz warsztatów tematycznych i imprez okolicznościowych. Jednym z celów placówki jest umożliwianie pensjonariuszom wyrażania ich przeżyć, które są trudne do przekazania w słowach, niejednokrotnie tłumione przez dłuższy czas, oraz pomoc w odreagowaniu tych emocji i napięć.

Prowadzona jest również biblioterapia i muzykoterapia dla osób, które w niewielkim stopniu angażują się w zajęcia terapii zajęciowej, co związane jest czasem z różnymi ograniczeniami. Rozwijana jest również aktywność ruchowa poprzez wprowadzenie w zajęciach codziennych kinezyterapii w formie gimnastyki zbiorowej lub indywidualnej pod okiem zespołu terapeutycznego oraz wykwalifikowanej pielęgniarki, która obejmuje pensjonariuszy całodzienną opieką medyczną. Kontroluje w miarę potrzeb pensjonariuszy podstawowe parametry takie jak: wysokość ciśnienia i poziom cukru. Świadczy także porady z zakresu ogólnomedycznego, między innymi : rejestruje i kontroluje wizyty lekarskie podopiecznych w zależności od potrzeb oraz podaje leki, w odpowiednich porach przepisane przez lekarza. Prowadzone jest także przez terapeutę poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne i z zakresu gerontologii. Niektórzy uczestnicy korzystają z porad i terapii systematycznie, dla innych ma ona charakter interwencyjny oraz pomocowy mający na celu ich bieżące wsparcie i rozwiązywanie zaistniałych problemów. Wychodząc z założenia, że sztuka wzbogaca przeżycia odbiorcy, pracownicy organizują dla pensjonariuszy różne imprezy kulturalne i integracyjne na terenie i poza placówką. W celu uatrakcyjnienia pobytu w Dziennym Domu Pomocy i zachęcenia do udziału w zajęciach terapeutycznych cały czas dokonuje się szeregu zmian na miarę możliwości finansowych.

Utworzono salę biblioteczną wraz z miejscem do czytania książek, która cały czas jest udoskonalana, wykorzystywana jest także do prowadzenia rozmów terapeutycznych, gdyż usytuowana jest w miejscu zapewniającym dyskrecję. Sale do zajęć terapii zajęciowej ustawicznie dostosowuje się do potrzeb pensjonariuszy, których liczba wciąż wzrasta. Podopieczni korzystają także z sali wypoczynkowej oraz gimnastycznej, która jest wyposażona w sprzęt pozyskiwany od darczyńców, a także za pomocą organizacji pozarządowych.

Aktualnie sala do ćwiczeń jest odnowiona oraz wyposażona w dobrej jakości sprzęt. W sali telewizyjnej wyświetlane są filmy o różnej tematyce. Podopieczni chętnie uczestniczą w tych projekcjach. Organizowane są także zabawy, np. karnawałowa, na której nasi pensjonariusze mają możliwość spotkania się przy orkiestrze i poczęstunku z seniorami należącymi do Związku Emerytów i Rencistów, Uniwersytetu III wieku oraz osób niezrzeszonych. W okresie letnim, organizowane są grille na świeżym powietrzu połączone ze wspólnymi śpiewami i zabawami tanecznymi oraz różnymi konkursami. Pensjonariusze korzystają z kijków do nordic walking. Prowadzone są, także zajęcia i zabawy ruchowe w placówce.

Osoby uczęszczające na terapię korzystają również z tarasu placówki, przeważnie w dni upalne, gdzie mogą odpocząć w cieniu budynku. Gdy pogoda umożliwia wyjście na ogród, zajęcia odbywają się na świeżym powietrzu. Często gościmy także dzieci z okolicznych szkół i przedszkoli, które przygotowują różnego rodzaju przedstawienia i występy. Do dyspozycji pensjonariuszy jest również sala komputerowa, składająca się z dwóch stanowisk komputerowych, z których korzystają podopieczni. Część z nich korzysta ze sprzętu w celu ogólnego rozwoju i nauki obsługi. Niektóre osoby korzystają również z organizowanych zajęć w Pracowni Orange.

PUNKT POMOCY KRYZYSOWEJ

Punkt Pomocy Kryzysowej będący w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej to miejsce w którym mieszkańcy miasta Brzeg oraz Gminy Olszanka (na podstawie podpisanego porozumienia między gminami) mogli skorzystać z różnych form wsparcia kryzysowego. W roku 2017 kadrę tworzyli specjaliści, pracujący w różnych dziedzinach kanonu pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Ponadto placówka dysponowała specjalistyczną pomocą prawną udzielaną osobom potrzebującym, grupą wsparcia dla osób współzależnionych i dotkniętych zjawiskiem przemocy.

W omawianym okresie zatrudnionych było trzech psychologów, dwóch pedagogów, trzech prawników oraz pięciu terapeutów świadczących szeroki zakres usług pomocowych tj. świadczone pomoc w zakresie terapii uzależnień i prowadzone były grupy wsparcia zajmujące

się szeroko rozumiana się problematyką uzależnień i pomocą psychologiczną. W ciągu 2017 roku udzielono łącznie **1 807 porad**, w tym **472 dla dzieci, 1075 dla kobiet a 378 dla mężczyzn**.

Realizowane działania w Punkcie Pomocy Kryzysowej:

W ramach świadczonej pomocy terapeutycznej, instruktorzy terapii uzależnień zajmowali się pracą z osobami, które borykały się z problemem szeroko rozumianych nałogów. Dodatkowo jeden z zatrudnionych terapeutów zajmował się młodzieżą, sprawiającą problemy opiekuńczo - wychowawcze, mającą problemy z nauką, nie realizującą obowiązku szkolnego, mającą nadzór kuratora, skonfliktowaną z prawem, często sięgającą po używki typu: narkotyki, alkohol, tytoń, dopalacze, leki. W ramach wsparcia terapeutycznego udzielono łącznie **715 porad**.

Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych, dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym i narkomanii tworzona była przez dwóch terapeutów. Spotkania miały charakter grupowy i polegały na wspólnych rozmowach i udzielaniu wsparcia. W związku z powyższym osoby uczestniczące w terapii otrzymywały niezbędną pomoc terapeutyczną (**151 porad w ciągu roku**).

Trzech zatrudnionych **psychologów** zajmowało się świadczeniem kompleksowej pomocy osobom, dzieciom, rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji kryzysowej w wyniku zdarzenia losowego, sytuacji rodzinnej, trudnych przeżyć osobistych. Specjaliści prowadzili interdyscyplinarne działania w zakresie interwencji kryzysowej, której celem było przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Psychologowie współpracowali, również z Sądem Rejonowym w Brzegu na mocy wydawanych postanowień min. do odbycia terapii małżeńskich oraz konsultacji celem rozwiązania konfliktów rodzinnych. Psychologowie w ciągu roku udzielili łącznie **481 porad**.

Specjalistycznym poradnictwem pedagogicznym zajmowało troje pedagogów. Prowadzono spotkania w toku których zajmowano się konfliktami rodzinnymi, przemocą, kryzysem rodzinnym, problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Udzielano wsparcia dzieciom, młodzieży, osobom starszym, samotnym i bezrobotnym dla **93 osób**.

Punkt Pomocy Kryzysowej w Brzegu zapewniał również swoim klientom możliwość skorzystania ze **specjalistycznej pomocy prawnej**. Świadczone poradnictwo prawne w zakresie prawa karnego, cywilnego, rodzinnego jak i dla osób doświadczających przemocy. Pomagano w opracowywaniu pism urzędowych, pozwów, zażaleń, skarg do różnych instytucji. Radcy prawni udzielili w 2017 roku **367 porad**.

Punkt Pomocy Kryzysowej współpracuje z szeregiem instytucji w celu kompleksowego i szybszego rozwiązania trudnej sytuacji kryzysowej klientów Punktu m in. :

- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policją– głównie Rewirem Dzielnicowych zajmującym się działaniami prewencyjnymi,
- Szkołami: podstawowymi, gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi,
- Sądem Rejonowym, w szczególności współpraca z Kuratorską Służbą Sądowniczą wykonującą orzeczenia w prawach karnych oraz w sprawach rodzinnych i nieletnich.

Przy PPK w Brzegu w 2017 roku działała także **Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza z Elementami Socjoterapii**. Zajęcia odbywały się w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach 15:30-17:30.

Uczestnikami świetlicy było 15 dzieci w wieku 7-13 lat, którzy byli uczniami szkół podstawowych. W/w dzieci pochodziły min. z rodzin dysfunkcyjnych, niepełnych, gdzie nie rzadko występował problem alkoholowy i narkomanii. Placówka była też miejscem integracji pomiędzy społecznością polską i romską. Z uwagi na dominujące problemy tj. trudności w nauce, zaburzenia zachowania, brak pozytywnych wzorców w domu rodzinnym wskazane było objęcie pomocą w formie zajęć opiekuńczo wychowawczych w/w. Dzieci do świetlicy, przyjmowane były na podstawie skierowania za wcześniejszą zgodą rodzica lub opiekuna prawnego przez min. pedagoga szkolnego, wychowawcę klasy, pracowników socjalnych, poradnię psychologiczno – pedagogiczną, kuratorów lub na prośbę samych rodziców.

Rodziny dzieci uczestniczących w zajęciach mieli także możliwość konsultacji specjalistycznych w Punkcie Pomocy Kryzysowej z psychologiem, terapeutą oraz innymi specjalistami zatrudnionymi w placówce.

Działalność Placówki była także wspierana przez Wolontariuszy, którzy pomagali dzieciom w odrabianiu lekcji, a także uczestniczyli w grach i zabawach organizowanych na terenie świetlicy.

Dla młodzieży z terenu miasta Brzeg kierowana była oferta **Klubu Młodzieżowego** w którym zatrudnionych było dwóch wychowawców a zajęcia odbywały się we wtorki i w czwartki w godzinach 17:40 – 20:40. W trakcie zajęć terenowych, dopasowywano także dni do potrzeb uczestników i organizowanego przedsięwzięcia. Spotkania przebiegały w sposób zorganizowany z zachowaniem wszelkich środków bezpieczeństwa przy wykorzystaniu technik i metod optymalizujących zakres osiągniętych celów.

Do Klubu uczęszczała młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna. Średnio w spotkaniu uczestniczyło stałe grono 12 osób. Ogólna liczba uczestników wynosiła 22 osoby bowiem do Klubu przychodziły także inne osoby, które pojawiały się nieregularnie.

Większość uczestników to grono osób korzystających z oferty Klubu w latach poprzednich. Zadowolona młodzież biorąca udział w zajęciach niejednokrotnie przyprowadzała swoich kolegów, którzy byli zainteresowani udziałem w zajęciach. Informacja przekazywana była także do szkół, zamieszczana na stronie internetowej MOPS i reklamowana w postaci plakatów i ulotek. Klub Młodzieżowy to miejsce gdzie dzięki przyjętej formule otwartej, młody człowiek nie odczuwał presji zapisu na zajęcia, bądź ustawicznego uczestniczenia w nich. Forma dobrowolności dawała poczucie wolności i decydowania o samym sobie. Niemniej jednak atrakcyjność oferty wymuszała zmianę dotychczasowych przyzwyczajeń i nagannych zachowań. Uczestnicy uczyli się przynależności do grup społecznych, dostosowywania się do obowiązujących w nich zasad i norm bez presji bowiem uczestnictwo było ich własną decyzją dająca im wymierne korzyści.

Punkt Pomocy Kryzysowej w Brzegu zajmuje się obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego w Brzegu. Kierownik w/w działu jest jednocześnie Przewodniczącym ZI. W roku 2017 Zespół Interdyscyplinarny składał się z 7 członków, którzy reprezentowali odmienne instytucje w celu zapewnienia skoordynowanego współdziałania. W skład Zespołu wchodził przedstawiciele;

- Pomocy Społecznej
- Ochrony Zdrowia
- Oświaty
- Kuratorskiej Służby Sądowej
- Komendy Powiatowej Policji
- Organizacji pozarządowej
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów

ASYSTENT RODZINY

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Mówiąc o funkcji Asystenta Rodziny można wyodrębnić: funkcję wsparcia psychiczno - emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczną - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą - aktywizującą oraz koordynację działań skierowanych na rodzinę. Zadania asystenta rodziny są realizowane na rzecz:

- rodzin, które wychowują małe dzieci i mają problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wobec nich,
- rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w których wychowują się dzieci lub których dzieci zostały okresowo umieszczone w pieczy zastępczej.

Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, nie może jednak przekroczyć 15. Należy dodać, że do tej liczby nie są wliczane rodziny monitorowane.

W 2017 roku wsparciem ze strony Asystentów Rodziny objętych było łącznie **32 rodziny**.

PRACOWNIA ORANGE

Gmina Brzeg w 2015 r., zwyciężyła w internetowym plebiscycie Fundacji Orange i to właśnie w niej powstała multimedialna świetlica, podlegająca pod Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu. Świetlica wyposażona jest w 3 komputery z dostępem do internetu, telewizor LCD, playstation 3 z zestawem gier, oraz drukarkę. Pomieszczenie, usytuowane przy ul. Piastowskiej 29 służy do przeprowadzania warsztatów, szkoleń, zebrań, jako platforma wykorzystywana wg potrzeb, oraz na rzecz społeczności lokalnej. Wyrażając wolę skorzystania z oferty

Pracowni- umożliwiany jest dostęp do sprzętu, który znajduje się w pomieszczeniu. Pracownia może być również wykorzystywana jako miejsce spotkań cyklicznych, po wcześniejszym ustaleniu szczegółów, oraz terminów.

PROJEKTY REALIZOWANE ZE WSPARCIEM ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z UE

„Blżej rodziny i dziecka” - wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej w ramach Regionalnego programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa VIII Integracja Społeczna, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, Gmina Brzeg jest partnerem projektu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych na rzecz rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz pieczy zastępczej, które pozwolą wyeliminować deficyty lub dysfunkcje ww. grup oraz profilaktycznie przeciwdziałać ich marginalizacji. Realizacja projektu umożliwi zwiększenie usług społecznych poprzez wzrost liczby usług wsparcia rodziny w ramach działań prewencyjnych, w tym asystentury rodzinnej, wzrost liczby usług w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka poprzez usługi placówek wsparcia dziennego.

Okres realizacji programu: 01.04.2016r. - 31.03.2018r.

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych na zadanie realizowane przez Gminę Brzeg tj. zadanie nr 7- Usługi dla rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w Gminie Brzeg wynosi 168 840,00 zł. i obejmują:

- 1) Usługi dla rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze:
  - a. wynagrodzenie asystenta rodziny- wydatki ogółem: 80 400 ,00 zł., w tym finansowanie w całości z RPO: 80 400,00 zł.
  - b. funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego prowadzonych w formie opiekuńczej, specjalistycznej oraz w formie podwórkowej (wynagrodzenie osoby pracującej z dziećmi- wychowawca podwórkowy)- wydatki ogółem: 80 400,00 zł., w tym finansowanie w całości z RPO: 80 400,00 zł.
- 2) Koszty pośrednie- wydatki rozliczane ryczałtowo- wydatki ogółem: 8 040,00 zł., w tym finansowanie w całości z RPO: 8 040,00 zł.

Projekt „Brzeg przyjazny dla seniorów i osób niepełnosprawnych” w ramach Działania 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2014- 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Przedmiotem projektu realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu jest zwiększenie i rozwój usług asystenckich i opiekuńczych dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zwłaszcza wśród osób starszych, samotnych i niesamodzielnych. Celem projektu jest zwiększenie usług społecznych poprzez objęcie wsparciem opiekuńczym, asystenckim, psychologicznym oraz w systemie teleopieki społecznej dla 100 osób niesamodzielnych mieszkających na terenie Brzegu.

W ramach projektu przewidziano objęcie osób uczestniczących w projekcie m.in.:

- a) usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- b) usługami asystenckimi świadczonymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- c) nowoczesnymi technologiami informacyjno- komunikacyjnymi tzw. system teleopieki,
- d) wsparciem psychologicznym oraz pomocą w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia.

Planowany okres realizacji programu do 31.10.2019r.

Łączna wysokość wydatków kwalifikowalnych na zadanie realizowane przez Gminę Brzeg wynosi 739.477,50 zł. w tym kwota dofinansowania w wys. 698.806,23 zł. oraz wkład własny w wysokości 5,5 % wartości przyznanego dofinansowania tj. 40 671,27 zł.

PROJEKT „PUDEŁKO ŻYCIA”

„Pudełko Życia” to projekt, który zapewnia osobom starszym, niepełnosprawnym oraz samotnym obok właściwej opieki- wsparcie w sytuacji wystąpienia zagrożenia zdrowia i życia podczas udzielania pomocy przez różnego rodzaju służby: medyczne, socjalne i inne.

Projekt zakłada umieszczenie wszystkich ważnych informacji o osobie w jednym miejscu- pojemniku, w którym znajduje się KARTA INFORMACYJNA wypełniona zgodnie z instrukcją o danych pacjenta-mieszkańca, a więc: najważniejsze numery telefonów najbliższych, członków rodziny, których pragniemy poinformować, numer kontaktowy do opiekuna oraz inne ważne informacje dla służb ratowniczych (na co dana osoba choruje, na jakie leki jest uczulona, jakie leki przyjmuje). Można również umieścić wszelkie wypisy ze szpitali czy zaświadczenia lekarskie informujące o obecnym stanie zdrowia.

„Pudełko życia” to opakowanie opatrzone specjalną naklejką, które powinno być ulokowane w łatwym do zlokalizowania miejscu, np. lodówce. Dlaczego lodówka – łatwość odnalezienia - znajduje się w prawie w każdym domu, prawie zawsze w kuchni lub w przyległym pomieszczeniu. To oczywiście może być inne miejsce: szafka nocna, kredens – to osoba decyduje gdzie umieścicie swoje „pudełko”.

Informację o znajdującym się w mieszkaniu „Pudełku życia” służby niosące pomoc uzyskują już przy drzwiach wejściowych. Od ich wewnętrznej strony (od strony mieszkania) umieszcza się jedną z naklejek. Informacja

”Pudełko życia znajduje się w lodówce”- jest sygnałem dla ratowników, że stan zdrowia osoby wymaga szczególnej pomocy, a szczegółowe informacje dostępne są w miejscu oznaczonym drugą naklejką. Druga naklejka to wskazanie dokładnej lokalizacji pojemnika z informacjami, umieszczonego w jednym z proponowanych wcześniej miejsc. Pudełko może uratować życie każdemu, kto w chwili przyjazdu karetki nie jest w stanie podać podstawowych informacji o swojej chorobie, uczuleniach czy zażywanych lekach.

Projekt „Pudełko życia” realizowany jest wraz z Zespołem Szkół Medycznych, ul. Ofiar Katynia 25 w Brzegu. Liczba wydanych „Pudełek życia” przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu w okresie trwania projektu wyniosła **480 sztuk**.

Podmiotami współpracującymi w rozpowszechnianiu „Pudełek życia” są:

- Polski Czerwony Krzyż w Brzegu;
- Związek Emerytów i Rencistów;
- Przychodnia, ul. Herberta;
- Apteka, ul. Długa;
- Apteka Na dobre i na złe, ul. Piastowska ;
- Apteka św. Andrzeja, ul. Piastowska;
- Apteka św. Andrzeja, ul. Robotnicza;
- Apteka, ul. Piłsudskiego.

Pracownicy socjalni w trakcie prowadzonej pracy socjalnej każdorazowo informują osoby o możliwości objęciem wsparcia w formie udostępnienie „Pudełka życia” a także monitorują prawidłowość umieszczenia pudełek u osób już objętych takim wsparciem. Ponadto tut. Ośrodek wielokrotnie informował i prowadzonej akcji przychodnie, placówki medyczne, policję oraz inne służby zaangażowane w pomoc osobom potrzebującym. Według posiadanych informacji w 2017 roku służby medyczne skorzystały z informacji umieszczonych w pudełkach pięciokrotnie.

Warto zaznaczyć, iż realizacja projektu prowadzona jest systematycznie we współpracy z organizacjami pozarządowymi, przychodniami oraz innymi podmiotami zainteresowanymi w udziale w projekcie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi także kampanię informacyjną dot. realizowanego projektu tak by móc ze swoją ofertą dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców.

Realizacja zadania Teleopieki społecznej w ramach projektu „**Brzeg przyjazny dla seniorów i osób niepełnosprawnych**” jest jakby uzupełnieniem projektu „Pudełko życia” z zastosowaniem nowoczesnych technologii komunikacyjnych. W ramach projektu 100 osób, mieszkańców Gminy Brzeg otrzymało urządzenia abonenckie wyposażone w aplikacje do teleopieki. Osoby posiadające wspomniane urządzenia w razie zagrożenia swojego zdrowia bądź bezpieczeństwa wciskając jeden przycisk na telefonie łączą się z Centrum Teleopieki, gdzie wykwalifikowany dyspozytor decyduje o wysłaniu wsparcia w zależności od zgłoszonych potrzeb (pogotowie, straż pożarna, policja) jednocześnie informując o zaistniałym zdarzeniu osoby wskazane w karcie uczestnika projektu.

Od chwili uruchomienia systemu w naszej Gminie do końca marca br. osoby objęte projektem łączyły się z Centrum łącznie 18 razy, w tym:

- 4 połączenia potraktowano jako test systemu,
- 3 połączenia okazały się fałszywe,
- 5 połączeń zakończyło się rozmową z dyspozytorem który udzielił niezbędnych porad
- 2 razy poinformowano osoby bliskie o zgłoszeniu potrzeby wsparcia dla członka rodziny
- trzykrotnie wezwano na miejsce zdarzenia pogotowie ratunkowe
- w jednym przypadku w związku ze zgłoszonym podejrzeniem kradzieży wezwano funkcjonariuszy policji